

rojektas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
NEDARBO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. IX-1904
3, 4, 5 IR 8 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO II¹ SKYRIUMI
ĮSTATYMAS**

2023 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 3 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 3 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. **Apdraustasis** – fizinis asmuo, kuris Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo nustatyta tvarka pats moka nedarbo draudimo įmokas ir (ar) šios įmokos už jį mokamos arba pagal įstatymus turėjo būti mokamos.“

2. Pakeisti 3 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. **Nedarbo draudimo stažas** – laikotarpiai, per kuriuos mokamos arba pagal įstatymus turėjo būti mokamos valstybinio socialinio draudimo įmokos nedarbo draudimui, taip pat laikotarpiai, per kuriuos apdraustasis gavo šio įstatymo nustatytas nedarbo draudimo ir dalinio darbo išmokas, ligos (įskaitant darbdavio mokamas 2 pirmąsias ligos dienas), profesinės reabilitacijos, motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros išmokas, mokamas vadovaujantis Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymu, ligos dėl nelaimingų atsitikimų darbe arba profesinės ligos išmokas, mokamas vadovaujantis Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymu. Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje nurodytų asmenų, kurie draudžiami nedarbo draudimu, nedarbo draudimo stažas nustatomas pagal sumokėtas nedarbo draudimo įmokas. Jeigu šios įmokos sumokėtos nuo Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžio sumos, įgyjamas vieno mėnesio nedarbo draudimo stažas. Jeigu šios įmokos sumokėtos nuo mažesnės arba didesnės negu Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinta minimalioji mėnesinė alga sumos, nedarbo draudimo stažas nustatomas proporcingai mažesnis arba didesnis. Nedarbo draudimo stažas taip pat nustatomas pagal ligos, profesinės reabilitacijos, motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros, ligos dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų, nedarbo draudimo ir dalinio darbo išmokų iš Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto gavimo laikotarpius. Nedarbo draudimo stažas, įskaitant įgytą užsienyje, apskaičiuojamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintuose Nedarbo socialinio draudimo išmokų nuostatuose nustatyta tvarka.“

2 straipsnis. 4 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 4 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„4 straipsnis. Nedarbo draudimu draudžiami asmenys ir jiems taikomos nuostatos

1. Šio įstatymo nustatyta tvarka nedarbo draudimu privalomai draudžiami:

1) Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnio 1–4 dalyse, 6 straipsnio 1–4 dalyse nurodyti asmenys ir 5 straipsnio 2 dalyje nurodyti individualių įmonių savininkai, mažųjų bendrijų nariai ir ūkinių bendrijų tikrieji nariai;

2) Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje nurodyti fiziniai asmenys, kurie verčiasi individualia žemės ūkio veikla, kai žemės ūkio valdos ar ūkio ekonominis dydis pagal žemės ūkio ministro nustatyta tvarka atliktus skaičiavimus už praėjusių metų mokestinį laikotarpį nuo sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. yra lygus 4 ekonominio dydžio vienetams arba didesnis, šeimynos dalyviai ir asmenys, kurie verčiasi individualia veikla, kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatyme, išskyrus tuos, kurie nurodyti Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 5 straipsnio 3 dalyje (toliau – individualia veikla užsiimantys asmenys).

2. Individualia veikla užsiimantiems asmenims, kurie laikotarpiu, pagal kurį skaičiuojamas nedarbo draudimo stažas teisei į nedarbo draudimo išmoką nustatyti, buvo:

1) draudžiami nedarbo draudimu tik pagal šio straipsnio 1 dalies 2 punktą arba buvo draudžiami pagal šio straipsnio 1 dalies 2 punktą ir mažiau nei 3 mėnesius – pagal šio straipsnio 1 dalies 1 punktą, paskirtos nedarbo išmokos mokėjimo trukmė nustatoma vadovaujantis šio įstatymo 15¹ straipsnio 2 ir 3 dalimis. Šių asmenų nedarbo draudimo stažui nustatyti, apdraustojo draudžiamosioms pajamoms apskaičiuoti, nedarbo draudimo išmokos skyrimo sąlygoms, nedarbo draudimo išmokos mokėjimo tvarkai, nedarbo draudimo išmokos dydžiui nustatyti, nedarbo draudimo išmokos mokėjimui sustabdyti ir nutraukti, sustabdytos ar nutrauktos nedarbo draudimo išmokos mokėjimui atnaujinti, nedarbo draudimo išmokai mokėti kartu su kitomis socialinėmis išmokomis, nedarbo draudimo išmokai išmokėti mirus asmeniui, turėjusiam teisę ją gauti, nedarbo draudimo išmokai grąžinti ir išieškoti, nedarbo draudimo įmokų mokėjimo tvarkai *mutatis mutandis* taikomos šio įstatymo 3 straipsnio, 6 straipsnio 1 ir 3 dalių, 7 straipsnio 1 ir 3 dalių, 8 straipsnio 1–3 ir 5–7 dalių, 9, 11, 13, 14, 15 straipsnių, IV skyriaus nuostatos;

2) draudžiami nedarbo draudimu pagal šio straipsnio 1 dalies 2 punktą ir 3 ar daugiau mėnesių – pagal šio straipsnio 1 dalies 1 punktą, nedarbo draudimo išmoka skiriama ir mokama, o neteisėtai apskaičiuota ir išmokėta nedarbo išmoka išieškoma, nedarbo draudimo įmokos mokamos šio įstatymo I, II ir IV skyriuose nustatyta tvarka.“

3 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 5 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Teisę į nedarbo draudimo išmoką turi Užimtumo tarnyboje prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Užimtumo tarnyba) įsiregistravę šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 1 punkte ir 4 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyti asmenys, kuriems suteiktas bedarbio statusas, jeigu Užimtumo tarnyba jiems nepasiūlė tinkamo darbo ar aktyvios darbo rinkos politikos priemonių ir jeigu jie atitinka bent vieną iš šių sąlygų:

1) iki bedarbio statuso įgijimo dienos turi ne mažesnę kaip 9 mėnesių nedarbo draudimo stažą per paskutinius 30 mėnesių;

2) baigė privalomąją pradinę karo tarnybą ar alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą arba buvo paleisti iš nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos, kurios metu įgijo pagrindinį karinį parengtumą.“

4 straipsnis. 8 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 8 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Kiekvienu iš šio straipsnio 3 dalyje nurodytų laikotarpių mokama nedarbo draudimo išmoka negali būti didesnė kaip 58,18 procento Valstybės duomenų agentūros skelbiamo vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio (įtraukiant ir individualių įmonių darbo užmokesčio duomenis) šalies ūkyje, galiojusio užpraeitą kalendorinį ketvirtį nuo bedarbio statuso įgijimo dienos, ir negali būti mažesnė už 5 bazinės socialinės išmokos, kurios dydį Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo nustatyta tvarka tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė, dydžius, galiojančius mėnesį, už kurį mokama nedarbo draudimo išmoka.“

5 straipsnis. Įstatymo papildymas II¹ skyriumi

Papildyti Įstatymą II¹ skyriumi:

„II¹ SKYRIUS

NEDARBO DRAUDIMO IŠMOKA INDIVIDUALIA VEIKLA UŽSIIMANTIEMS ASMENIMS

15¹ straipsnis. Individualia veikla užsiimančių asmenų teisė į nedarbo draudimo išmoką ir nedarbo draudimo išmokos mokėjimo trukmė

1. Teisę į nedarbo draudimo išmoką turi individualia veikla užsiimantys asmenys (išskyrus šio įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytus asmenis), kurie yra įsiregistravę Užimtumo tarnyboje ir kuriems suteiktas bedarbio statusas, jeigu Užimtumo tarnyba jiems nepasiūlė tinkamo darbo ar aktyvios darbo rinkos politikos priemonių ir jeigu jie iki bedarbio statuso įgijimo dienos turi ne mažesnę kaip 9 mėnesių nedarbo draudimo stažą per paskutinių 30 mėnesių laikotarpį, per

kurį yra sumokėję nedarbo draudimo įmokas nuo ne mažesnės nei 9 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų minimaliųjų mėnesinių algų sumos.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims nedarbo draudimo išmoka mokama bedarbio statuso galiojimo laikotarpiu, bet ne ilgiau kaip vieną mėnesį. Nedarbo draudimo išmokos mokėjimo trukmė ilginama vienu mėnesiu už kiekvieną kitą mokestinį laikotarpį (nuo sausio 1 d. iki gruodžio 31 d.), jeigu nedarbo draudimo įmokos per tą mokestinį laikotarpį sumokėtos nuo ne mažesnės nei 12 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų minimaliųjų mėnesinių algų sumos. Nedarbo draudimo išmokos mokėjimo trukmė negali būti ilgesnė nei 9 mėnesiai.

3. Į šio straipsnio 1 dalyje nurodyto asmens nedarbo draudimo įmokų mokėjimo laikotarpį, skaičiuojamą nustatant naujos nedarbo draudimo išmokos mokėjimo trukmę, neįskaitomi tie laikotarpiai, pagal kuriuos jau buvo nustatyta anksčiau jam mokėtos nedarbo draudimo išmokos mokėjimo trukmė.“

6 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 4 straipsnį ir šio straipsnio 3 ir 6 dalis, įsigalioja 2025 m. sausio 1 d.

2. Šio įstatymo 4 straipsnis įsigalioja 2024 m. sausio 1 d.

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2024 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

4. Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodyti asmenys, kurie yra įsiregistravę Užimtumo tarnyboje ir kuriems bedarbio statusas suteiktas laikotarpiu nuo 2025 m. sausio 1 d. iki 2025 m. gruodžio 31 d., jeigu Užimtumo tarnyba jiems nepasiūlė tinkamo darbo ar aktyvios darbo rinkos politikos priemonių ir jeigu jie yra sumokėję visas privalomas valstybinio socialinio draudimo įmokas už paskutinius dvejus mokestinius metus nuo ne mažesnės nei 12 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų minimaliųjų mėnesinių algų sumos per metus, įgyja teisę į Nedarbo socialinio draudimo įstatymo 8 straipsnio 6 dalyje nustatytą minimalią nedarbo socialinio draudimo išmoką, kuri skiriama ir mokama bedarbio statuso galiojimo laikotarpiu, bet ne ilgiau nei už vieną mėnesį, *mutatis mutandis* taikant Nedarbo socialinio draudimo įstatymo 3 straipsnio, 6 straipsnio 1 ir 3 dalių, 7 straipsnio 1 ir 3 dalių, 8 straipsnio 7 dalies, 9, 11, 14, 15 ir 21 straipsnių nuostatas.

5. Asmenims, iki šio įstatymo 4 straipsnio įsigaliojimo dienos įgijusiems teisę į nedarbo socialinio draudimo išmoką, kurios mokėjimas tęsiamas, atnaujinamas ar pradedamas įsigaliojus šio įstatymo 4 straipsniui ir kuri yra mažesnė už 5 bazinės socialinės išmokos dydžius, nedarbo socialinio draudimo išmoka be atskiro asmens prašymo perskaičiuojama taikant 5 bazinės socialinės išmokos dydžius, galiojančius mėnesį, už kurį mokama nedarbo socialinio draudimo išmoka.

6. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teritorinis skyrius šio straipsnio 5 dalyje nurodytas nedarbo socialinio draudimo išmokas asmenims, kuriems jų mokėjimas tęsiamas po 2024 m. sausio 1 d., perskaičiuoja iki 2024 m. vasario 15 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas